

ned i sit fly og døde d. 31. juli 1944. Siden har man søgt efter flyet uden held.

Den lille Prins udkom første gang i New York den 6. april 1943. På dette tidspunkt havde Saint-Exupéry opholdt sig i USA i 16 måneder, men det var 16 måneder præget af sorg og længsel. Han havde modvilligt forladt Frankrig i december 1940 efter lang tids hetz.

Saint-Exupéry, der selv deltog aktivt i krigen som rekognoscerings-pilot i det franske forsvar, og som vedholdende havde appelleret til franskmændene om at stå sammen og til amerikanerne om at gå ind i krigen på de allieredes side, nægtede nemlig at vælge side mellem parterne i Frankrig. På den ene side tilhængerne af Pétain, der ledede den franske regering i Vichy, og som havde indledt en samarbejds politik med tyskerne. På den anden stod de Gaulle, der sad i London, og som derfra styrede de franske modstandsgrupper.

Begge parter forsøgte ihærdigt at knytte Saint-Exupéry til sig. Han var i sin egenskab af kendt forfatter et godt PR-middel. Men Saint-Exupéry ville ikke støtte Pétain og dermed gå tyskernes ærinde, og han ville ikke støtte de Gaulle, som han anså for en potentiel diktator.

Han ville i det hele taget ikke tage ideologisk stilling.

Dét er den personlige og historiske baggrund for tilblivelsen af fortællingen om Den lille Prins. Men det er måske ikke lige det, man først tænker på, når man læser bogen med den leende og nysgerrige dreng med de gule lokker. Og dog, så ligger indtrykket af sorg lige under overfladen.

I et af jubilæumsudgavens forord skriver litteraturforskeren Michel Quesnel: »Den lille prins beholder ganske vist sine forundrede øjne, sin solgyldne manke, sin ranke gang; men han bor i en verden, der er ved at blive kvalt i krigen, og han er jo også født i mordets tegn – fra slange til slange, lad os ikke glemme det. Det er her, vi genfinder det fvtedydige i bogens første tegninger.»

Quesnel henviser til bogens første tegning, der forestiller en kvælerslange, der er ved at sluge sit bytte, og til tegningerne af den lille lyshårede prins.

Tvetydigheden er ikke bare kendetegnende for de indledende tegninger, men kan siges at være det for hele budskabet i Den lille Prins. Følelser som undren og afklaring, sorg og glæde, forståelse og manglende på samme trives side om side. Temaer som ensomhed og venskab, svigt og ansvar, meningsløshed og mening udspilles parallelt.

Da den lille prins møder ræven, har han erfaret sin egen ensomhed. Han har på sin rejse fra planet til planet stille og roligt mistet følelsen af gensi-

eneste. Den er mere betydningsfuld end alle de andre roser tilsammen, fordi, som prinsen siger om sin rose: »Det er den; jeg har vandet. Fordi det er den, jeg har jeg har sat under glasklokke. Fordi det er den, jeg har dækket med en skærm. Fordi det er den, jeg har hørt beklage sig eller småprale. Fordi det er min rose.«

Herefter kan den lille prins også tæmme piloten. Det, Saint-Exupéry giver udtryk for, er, at det er af det, man gør – af handlingen – at meningen opstår. Og det er her Saint-Exupéry vender det hele på hovedet og fastholder tvetydigheden. Ensomheden er ikke én ting. Og samhørigheden en anden. Nej, ensomheden er selve forudsætningen for samhørigheden. Med sin figur Den lille Prins viser Saint-Exupéry eksistensen frem som et sår. Som noget der uvægerligt gør ondt. Prinsen står som et lille monument over ensomheden, men alligevel er det snarere følsomhed og menneskelig ansvarlighed end pessimisme, der bærer bogen.

Ensomheden i Den lille Prins betyder ikke elendige forhold men snarere

vet, og må derfor også selv have fortalt den til piloten. Men det står der aldrig noget om i selve teksten.

Piloten siger i ekskurs: »Den lille prins fortalte mig nu hele sin historie.« Eller: »Den lille prins fortalte nu, hvordan han ankom til jorden.« Hvad det præcise formål er med disse mange fortællerstemmer kan være svært at bestemme. Men ét er i al fald sikkert. Det underbygger bogens konstante tvetydighed.

Pilotens rolle omtales også i bogens forord. På en række af de akvareller, som Saint-Exupéry har valgt fra, ser man piloten i forskellige situationer, men det gør man aldrig i den endelige udgave.

Tværtimod er enhver grafisk gengivelse af ham udeladt. Og igen kan man spørge, hvad meningen er med det. Et fravalg er jo ofte meget sigende.

På akvarellerne optræder piloten enten sovende med sit havarerede fly i baggrunden eller med en let truende aggressiv hånd, som holder om en hammer. Han er jo ved at reparere sit

SKREVET AF

AGNETE LANGGAARD, cand. mag. i fransk og Informatik, der specielt har beskæftiget sig med Saint-Exupérys forfatter-skab i økstenfilosofisk sammenhæng, og er desuden medlem af L'Association des Amis d'Antoine de Saint-Exupéry i Paris.

